

GIUSEPPE VERDI

KAZALO

1. Uvod

2. Življenjepis

3. Začetki

4. Mladostno ustvarjanje - I. obdobje

5. Srednje obdobje ustvarjanja – II. obdobje

6. Pozna leta – III. obdobje

7. Opera Nabucco

8. Zaključek

9. Viri

1. UVOD

Za seminarsko nalogo sem si izbrala Giuseppe Verdija. Za skladatelja sem pred izdelavo seminarske naloge že slišala, vendar sem si želela o njem izvedeti še kaj več. Najprej sem se posvetila njegovemu življenju in začetkom ustvarjanja. Nato sem našela dela v mladostnem, srednjem in poznem obdobju njegovega življenja, na koncu pa sem podrobneje predstavila opero Nabucco.

Verdi je živel in ustvarjal med klasicizmom in romantiko. V romantiki prevladujeta razmišljanje in čustvenost. Pomembna je svoboda umetniškega ustvarjanja in ukvarjanje s človekovim notranjim doživljanjem, zato je romantika dajala prednost liriki, v kateri prevladujejo otožna življenjska občutja.

Pogosti motivi v liriki so:

- osamljenost posameznika sredi duhovno izpraznjene družbe
- minljivost človeškega življenja in neskončnosti narave
- izrazito čustveno doživljanje (ljubezen, sočutje, hrepenenje po svobodi, sovraštvo do nasilja)
- vera v smisel obstoja človeka, vera v napredek

Pesniški jezik je postal bogatejši, slikovit; pesniki se ne držijo več togih metričnih vzorcev, v besedno izražanje vnašajo glasbene in barvne elemente.

2. ŽIVLJENJEPIS

Giuseppe Verdi se je rodil 10. oktobra 1813 leta v kraju Le Roncole v pokrajini Parma. Po nekaterih dokumentih je njegov rojstni datum 9. oktober 1813, po drugih pa 10. oktober 1813. Oče je bil gostilničar, mati pa predica. V času Verdijevega rojstva je bila pokrajina Parma pod francosko oblastjo. Novorojenega dečka so krstili kot Joseph-Fortuninus-Franciscus Verdi, katerega so vsi klicali Giuseppe, saj je krstno ime Joseph ostalo zapisano samo v francoskih krstnih knjigah. Že v zgodnji mladosti se je Verdi seznanil s svetom tonov, saj je kot ministrant deloval v vaški cerkvi, kjer se je seznanil z orglami. Prvi učitelj mu je bil vaški organist Pietro Baistrocchi. Jeseni leta 1823 se je Verdi vpisal na gimnazijo v Busseto. Leta 1828 so v Bussetu uprizorili Rossinijevega Seviljskega brivca, ki pa ni imela prave uverture, kajti skladatelj je za to priložnost priredil eno starejših uvertur. Za Verdija je bili to pravi izziv, napisal je novo uverturo, prepisal parte ter z novo nastalim delom navdušil občinstvo.

Po končani gimnaziji v Bussetu, mu oče ni mogel več plačevati nadaljnega šolanja na univerzi v Parmi. Trgovec Barezzi ga je nagovoril naj zaprosi za ubožno podporo za štiri leta, ter naj se odpravi na milanski konservatorij. Vendar ga v Milanu na konservatorij niso sprejeli, ker je bil prestar in premalo vešč klavirske igre. Zato je pričel zahajati k Vincenzu Lavigni, ki je bil takrat dirigent v Scali in profesor na konservatoriju. Vseskozi ga je tako finančno kot moralno podpiral Barezzi. Leta 1836 so ga imenovali za kapelnika v Bussetu, kjer se je 4. maja 1836 poročil z Barezzijevo hčerko Margareto. V zakonu se mu je 26. marca 1837 rodila najprej hčerka Virginija, 14 mesecev kasneje 11. julija 1838 pa še sin Icilio. Pričel je živeti srečno družinsko življenje, vodil podeželske koncerte, učil na glasbeni šoli in pisal priložnostne skladbe, večinoma cerkvene. Vendar mu opera ni dala miru, zato je v tem času začel pisati svojo prvo opero Oberto. V letu 1838 se je večkrat odpravil v Milano z namenom, da si utre pot v Opero. Menil je, da je sedaj že odrešen občutka hvaležnosti do Berazzija in njegove družine, zato se je nameraval preseliti v Milano. Vendar mu usoda ni prizanašala. Hči Virginija mu je umrla avgusta 1838. V februarju 1839 se je dokončno preselil v Milano, kjer je pričel z vajami za uprizoritev Oberta v Scali. Tik pred uprizoritvijo svoje prve opere, pa mu je umrl še sin in sicer oktobra 1839.

Rojstna hiša

Prva opera je naletela na navdušen sprejem med občinstvom. Tako je Verdi podpisal pogodbo z milansko Scalo za dobo treh let. Takoj je pričel z pisanjem nove opere, tokrat komične pod naslovom Lažni Stanislav, ki mu je kasneje spremenil naslov v Dan kraljevanja. Toda usoda se je zopet poigrala z njim. Dva meseca pred premiero nove opere je umrla še žena Margareta, opera pa je propadla.

Leta 1842 so v milanski Scali navdušeno sprejeli novo Verdijevo opero "Nabuco". V znamenitem zboru Hebrejcev v babilonskem suženjstvu so se našli tudi Italijani, ki so bili pod avstrijsko oblastjo. Kmalu so Verdijevo ime začeli uporabljati v politične namene.

3. ZAČETKI

Prva opera je naletela na navdušen sprejem med občinstvom. Tako je Verdi podpisal pogodbo z milansko Scalo za dobo treh let. Takoj je pričel z pisanjem nove opere, tokrat komične pod naslovom Lažni Stanislav, ki mu je kasneje spremenil naslov v Dan kraljevanja. Toda usoda se je zopet poigrala z njim. Dva meseca pred premiero nove opere mu je umrla še žena Margareta, opera pa je propadla.

Leta 1842 so v milanski Scali navdušeno sprejeli novo Verdijevo opero "Nabuco". V znamenitem zboru Hebrejcev v babilonskem suženjstvu so se našli tudi Italijani, ki so bili pod avstrijsko oblastjo. Kmalu so Verdijevo ime začeli uporabljati v politične namene: VIVA VERDI = Viva Vittorio Emanuele Re D'Italia (Naj živi Viktor Emanuel, kralj Italije)

Verdi je v obdobju mladostnega ustvarjanja napisal številne opere, saj so se premiere vrstile prav vsako leto, včasih celo dve na leto. V obdobju med leti 1839 - 1950 je napisal skupaj 16 oper. Njegovo drugo ustvarjalno obdobje imenovano tudi srednja leta v času od 1851 - 1862 zaznamujejo predvsem prve tri opere, ki še danes pomenijo železni repertoar vsake operne hiše: Rigoletto, Trubadur in Traviata. Premiera Taviate v Benetkah je bila popoln polom, zato jo je razočarani Verdi kasneje nekoliko predelal in dejanje prestavil 150 let v zgodovino. Tako predelana opera je natanko čez 14 mesecev v isti operni hiši doživela ogromen uspeh.

29. avgusta 1859 se je Verdi poročil z sopranistko Giuseppino Strepponi s katero je od leta 1951 živel v izvenzakonski skupnosti. Giuseppina je pela v njegovih zgodnjih operah, vseskozi pa se je zavzemala za mladega opernega skladatelja. Preselila ste se na posestvo Sant'Agata, kjer je Verdi ustvaril večino svojih oper srednjega in poznega obdobje. Tudi pri Verdiju se izkaže, da velja pregovor: " Za vsakim velikim moškim stoji velika ženska.", saj mu je stala ob strani in ga spodbujala pri delu celih petdeset let.

Po premieri Don Carlosa, ki je bila v Parizu 11. marca 1867, je Bizet s svojo izjavo, "da to ni več Italijan, temveč je postal Wagner" hudo prizadel skladatelja. Dalj časa po tem so Verdija primerjali s tem nemškim skladateljem in vedno znova se je moral otepati sumničenj o nemških vzorih. Ob otvoritvi sueškega prekopa so 24. decembra 1871 v novi kairski operi uprizorili Aido, ki je doživela velikanski uspeh. Verdi se premiere ni udeležil saj se je bal dolgotrajnega potovanja po morju. Po premieri Aide se je pogreznil v ustvarjalni molk za celih petnajst let. Živel je na svojem posestvu, se ukvarjal z kmetovanjem in gojenjem vinske trte in popotoval. V tem obdobju je za navidezni molkom ustvarjal novo opero Kralj Lear, ki pa ni nikoli zagledala odrskih luči. Verdi naj bi jo celo sam zažgal v karnevalski noči med 6. in 7. februarjem 1882. Ob koncu svojega ustvarjanja je Verdi napisal še dve operi, ki sta obe dosegli velikanski uspeh. Leta 1887 Otella in 1893 še Falstaffa. Triinpetdeset let po polomu prve komične opere Dan kraljevanja, je Verdi svoje ustvarjanje končal z edino pravo komično opero. Zadnja leta svojega življenja je skladatelj preživel v Milanu. 21. januarja 1901 je Verdija zadela kap, za posledicami katere je 27. januarja 1901 umrl. Pokopali so ga v skladu z njegovimi zadnjimi željami, brez glasbe ali petja. Pogreba se je na ulicah Milana udeležilo približno 28.000 ljudi.

4. MLADOSTNO OBDOBJE USTVARJANJA - I. OBDOBJE (1839 – 1850)

To obdobje obsega Verdijevo ustvarjanje od njegovih začetkov do leta 1851, v katerem je ustvaril svoje prve opere, ki pa so manj znane in tudi niso tolikokrat predvajane. V tem obdobju so nastale opere:

- **Oberto** - grof svetega Bonifacija - premiera 17.11.1839 v milanski Scali, libreto napisal Temistocle Solera.
- **Dan kraljevanja** - prva komična opera, ki pa ni doživela uspeha - premiera 5.9.1840 v milanski Scali, libreto napisal Felice Romani po komediji Lažnivi Stanislav Alexandre Vincent Pineu-Duval.
- **Nabucco** - posvečena nadvojvodinji Adelaidi Avstrijski - premiera 9.3.1842 v milanski Scali, libreto napisal Temistocle Solera po igri Nabucodonosor Francisa Comue.
- **Lombardi v prvi križarski vojni** - posvečena veliki vojvodinji Mariji Luizi Parmski - premiera 11.2.1843 v milanski Scali, libreto napisal Temistocle Solera, po pesnitvi Tommasa Grossija
- **Ernani** - premiera 9.3.1844 v Teatro la Fenice v Benetkah, libreto napisal Francesco Maria Piave po igri Hernani Victorja Hugoja.
- **Dva Foscarija** - premiera 3.11.1844 v Teatro Argentina v Rimu, libreto napisal Francesco Maria Piave, po literarni predlogi Lorda Byrona.
- **Devica Orleanska** - premiera 15.2.1845v milanski Scali, libreto napisal Temistocle Solera po Schillerjevi drami.
- **Alzira** - premiera 12.8.1845 Teatro San Carlo Neapelj, libreto napisal Salvatore Cammarano po Volterovi tragediji.
- **Atila** - premiera 17.3.1846 Teatro alla Pergola Firenze, libreto napisal Temistocle Solera, po izvorni drami Zachariasa Wernerja Atila. Kralj Hunov.
- **Macbeth** - premiera 14.3.1847, libreto napisal Francesco Maria Piave, po Shakespearovi tragediji.
- **Razbojniki** - premiera 22.7.1847 v Majestys Theatre London, libreto napisal Andrea Maffei, po Schillerjevi drami Razbojnik.
- **Jeruzalem** - premiera 26.11.1847 v pariški Operi - predelava opere Lombardi v prvi križarski vojni.
- **Korzar** - premiera 25.10.1848 v Teatro Grande v Trstu, libreto napisal Francesco Maria Piave

po pesnitvi Lorda Byrona.

- **Bitka pri Legnanu** - premiera 27.1.1849 v Teatro Argentina v Rimu, libreto napisal Salvatore Cammarano po igri Josepha Mery.
- **Luiza Miller** - premiera 8.12.1849 v Teatro San Carlo Neapelj, libreto napisal Salvatore Cammarano po Schillerjevi drami.
- **Stiffelio** - premiera 16.11.1850 v Teatro Grande v Trstu, libreto napisal Francesco Maria Piave po igri Emile Souvestre in Eugene Bourgeois.

Rokopis Giuseppe Verdija

Verdijeva delovna soba

Pogreb

5. SREDNJE OBDOBJE USTVARJANJA - OBDOBJE (1851 – 1862)

To je obdobje v katerem so nastale njegove tri največkrat izvajane opere: Rigoletto, Trubadur in Traviata. V tem obdobju pa se je pričelo tudi skupno življenje z Giusepino Strepponi, ki je trajalo polnih petdeset let. V tem obdobju so nastale naslednje opere:

- **Rigoletto** - premiera 11.3.1851 v Teatro La Fenice v Benetkah, libreto napisal Francesco Maria Piave po drami Victorja Hugoja.
- **Trubadur** - premiera 19.1.1853 v Teatro Apollo v Rimu, libreto napisal Salvatore Cammarano, dokončal pa Leone Emanuele Bardare po igri Trubadur Antonia Garcia Gutierrezza.
- **Traviata** - premiera 6.3.1853 v Teatro La Fenice v Benetkah, libreto napisal Francesco Maria Piave po igri Aleksandra Dumasa Dama s kamelijami.
- **Sicilijanske večernice** - premiera 13.6.1855 v pariški Operi, libreto napisala Eugene Scribe in Charles Duveyrier.
- **Simon Boccanegra** - premiera 12.3.1857 v Teatro La Fenice v Benetkah, libreto napisal Francisco Maria Piave po igri Antonia Garcia Gutierrezza. Predelana opera doživi ponovno premiero 24.3.1881 v milanski Scali.
- **Aroldo** - premiera 16.8.1857 v Teatro Nuovo v Riminiju, libreto napisal Francesco Maria Piave.
- **Ples v maskah** - premiera 17.2.1859 v Teatro Apollo v Rimu, libreto napisal Antonio Somma.
- **Moč usode** - premiera 10.11.1862 v Cesarskem gledališču v Sankt-Peterburgu, libreto napisal Francisco Maria Piave. Druga različica 27.2.1869 v milanski Scali.

6. POZNA LETA - III. OBDOBJE (1867 – 1893)

V tem obdobju je skladatelj ustvaril le štiri opere, ki so nastajale v velikih presledkih.

- **Don Carlos** - premiera 11.3.1867 v pariški Operi, libreto napisala Joseph Mery in Camile Du Lockle. Italijanska različica je imela premiero 10.1.1884 v milanski Scali
- **Aida** - premiera 24.12.1871 v kairski Operi, libreto napisal Antonio Ghislanzoni
- **Otello** - premiera 5.2.1887 v milanski Scali, libreto napisal Arrigo Boito po Shakespearjevi tragediji.
- **Falstaff** - premiera 9.2.1893 v milanski Scali, libreto napisal Arrigo Boito po Shakespearjevih delih Falstaff in Henry IV.

V obdobju poznih let so nastala tudi nekatera najbolj znana Verdijeva glasbena dela napisana za posamezne glasove in orkester ali zbor. Najbolj znana so:

- **Libera me** - napisano za sopran, zbor in orkester leta 1869 ob smrti Rossinija.
- **Requiem** - napisano za štiri glasove, zbor in orkester leta 1874 ob smrti Alessandra Manzonija
- **Pater Noster** - za zbor leta 1879
- **Ave Maria** - za sopran in orkester leta 1880

7. OPERA NABUCCO

Nabucco - lirična opera v štirih dejanjih, ki opisuje dogajanje okrog leta 586 pr. n. št.

Libreto Nabucco sloni na Danielovi knjigi Stare zaveze, kjer najdemo poročilo o Nebukadalema. Osebe, razen naslovnega junaka, ki je zgodovinski lik, so izmišljene in jih je libretist Solera, tako kot tudi del zgodbe, prevzel iz neke francoske gledališke igre, uprizorjene v Parizu leta 1836. Spektakularna tema te opere pa pravzaprav ni bila novost; Rossini je na primer že leta 1818 spravi na oder svojega Mojzesa v Egiptu. Vendar je biblična zgodba zdaj postala metafora: Italijani so v Nabuccu prepoznali pripoved o svoji domovini.

Po premieri v Milanu so Nabucca v naslednjih letih uprizorili na Dunaju, v Berlinu, Parizu in Londonu, leta 1852 je v Ljubljani z njim gostovala gledališka družba italijanskega impresarija Alessandra Bettija, prva premiera pa je bila šele leta 1959.

Postavitev Nabucca na našem odru, je doživela premiero 30. septembra 2000. Režiser Günter Lohse je potegnil vzporednico med zgodovino in današnjim časom in o svoji viziji Nabucca danes dejal, da gre za "utopično vizijo človeške podobe vladarja vsega sveta. Ta opera zrcali problematiko, ki ni vezana na čas. Dogaja se včeraj in danes, predvčerajšnjim in pojutrišnjem. Hrepenenje ljudi po boljšem svetu se sooča z večnim svarilom." S svojim sodelavcem, scenografom in kostumografom Berndtom Leistnerjem je Lohse ustvaril prepričljivo in aktualno operno predstavo, ki je ob premieri požela odlične kritike.

Vsebina:

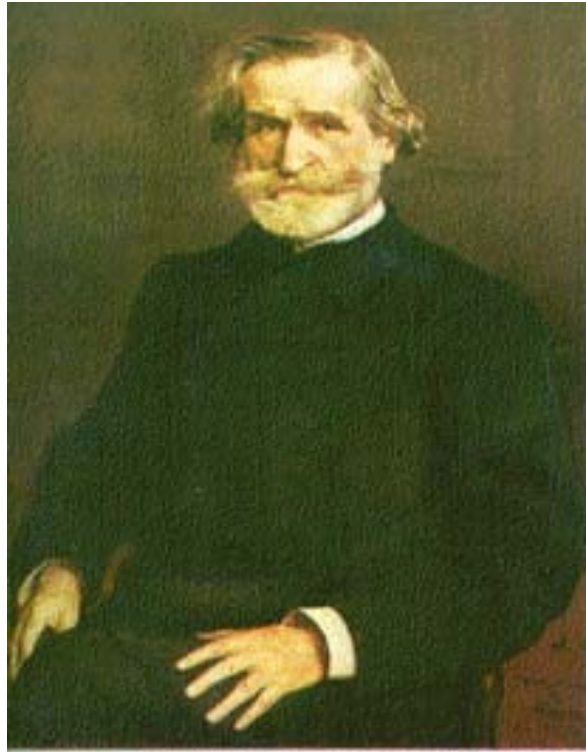
Hebrejci objokujejo poraz svoje vojske proti Babiloncem, ki jo je vodil kralj Nabucco. Hebrejski duhoven Zaharija spodbuja svoje ljudstvo, saj ima za talko Nabuccovo hčer Feneno. Čuvanje talke zaupa Izmaelu, ki pa je v Feneno zaljubljen in jo hoče izpustiti. Takrat pa v svetišče prodre Abigaila na čelu Babiloncev, ki je prav tako zaljubljena v Izmaela. Ker jo ta zavrne, po neki stari listini pa ugotovi da je navadna sužnja in ne Nabuccova hči, se hoče polastiti prestola. Pri tem pa ji pomaga veliki svečenik, ki je ogorčen ker je Fenena izpustila hebrejske vojake. Razglasi, da je Nabucco padel, skupaj z Abigail izvede državni udar in Feneni vzameta vso oblast.

V trenutku prepira med Feneno in Abigail se vrne Nabucco, ki se razglasi za enakega Bogu, tedaj pa vanj udari strela in Nabucco zblazni. Tako se Abigaila lahko ponovno polasti krone. Čimprej želi podpisati smrtno obsodbo tako za Hebrejce kot za Feneno, ter skuša v to prepričati tudi blaznega Nabucca. Vendar se ta za trenutek strezni iz ji zabrusi, da je sužnja, zato ga da Abigaila zapreti. V ječi sliši krike množice, medtem, ko peljejo Feneno na morišče. Spreobrnjen prosi za pomoč izraelskega Boga. S pomočjo Abdala pobegne iz ječe in prepreči Fenenino usmrnitev. Kip babilonskega malika Baala se čudežno podre, Nabucco prizna moč izraelskega Boga, Abigaila na koncu tudi sama spreobrnjena, se zastrupi in umre.

8.ZAKLJUČEK

Ob izdelovanju seminarske naloge sem se veliko naučila. Spoznala sem, da tudi skladateljem, ki so ustvarjali zelo dobra dela, ni bilo vedno lahko. Tudi Verdiju življenje ni prizanašalo, saj se je moral zgodaj soočiti s smrtjo prve žene, sina in hčere. Imeti je moral veliko poguma, da je kljub težkim živlenskimi preizkušnjam, še naprej ustvarjal. Vsak ustvarjalec pa potrebuje nekoga, ki ga finančno in moralno podpira. Marsikdaj je naletel tudi na razočaranje, saj občinstvo ni sprejelo vseh oper.

Po mojem mnenju je Verdi ustvaril veliko del v sorazmerno dolgem življenju. Prva opera je nastala v Firencah, kjer je delovala skupina izbrancev, pod imenom Florentinska komerata, skomponiral jo je Jacopo Peri leta 1597 (opera ni v celoti ohranjena). Prva ohranjena opera je iz leta 1600, ki jo je tudi skomponiral Peri, z naslovom Evridice. Opera je doživela vrh prav z Verdijem. Njegove opere so doživele največ predvajanj v zgodovini opere.

9.VIRI

<http://www.geocities.com/advokati/sk41.htm>

<http://www.operainbalet-lj.si/predstave/opera/Opera-Nabucco.html>

<http://projekti.svarog.org/verdi/opisi.html>

http://iskanje.volja.net/category_result_sl.php?cat=00